

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščenecv, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 43.

Sobota, 30. maja 1931.

Leto VI.

Nenaraven pojav.

Strokovne organizacije in glavna
Skupščina Orsa v Zagrebu. Pozdrav
zastopnikov pokrajinske strokovne
komisije v Ljubljani.

Na kongresih delavskih strokov-
nih organizacij se vrše povsod razpra-
ve v duhu enotnosti delavskega raz-
reda in njega organizacij. Na tem
kongresu je pa zlasti vodstvo agitir-
alo za neenotnost, ne da bi nava-
jalo kakršnekoli razloge načelne ali
taktične vsebine. Recimo, da se
zgode kje napake, to še ne more biti
vzrok za razcep. Tu ni šlo za de-
lavsko enotnost, ne za načela, am-
pak zgolj za hegemonijo nekaterih
oseb, kar dokazuje zlasti to, da se
o možnostih sodelovanja Orsa in
Orsa sploh ni hotelo razpravljati.

Lepo je nagovoril zastopnik stro-
kovnih organizacij iz Ljubljane
skupščino ter ji predložil pomen
skupščine in dnevnega reda.

Izvajal je:

Predvsem moram vzradoščen kon-
statirati, da so predgovorniki v svo-
jih pozdravih z jasno preciznostjo
povdarili potrebo enotnosti strokov-
nega gibanja v državi. To potrjuje
tudi moje stališče, da delavstvo sploh
zahteva, ker ve, da je le to v njega
interesu. Naloga mi je bila, da sem
ta veseli pojav tudi osebno konsta-
tiraj, preden sem podal oficijelno
izjavo.

Pooblaščen sem, da v imenu Stro-
kovne komisije za Slovenijo kot podod-
bora URSSJ-a v Ljubljani izrečem Vaši
glavni skupščini najiskrenejše sodružne
pozdrave obenem z željo, da napravi
sklepe, ki bodo utrdili enotnost svobod-
nih strokovnih organizacij amsterdamske
smerti v tej državi.

Z veliko skrbjo opazujemo neprijet-
ne in škodljive pojave, že neglede na
dnevni red te skupščine, ki se ne zla-
gajo z absolutno lojalnostjo do enotnega
sindikalnega pokreta. Ne maramo pa
posezati v detajle; to ni naša naloga ne
naša pravica. Smatramo pa, da je opravi-
čena naša skrb zaradi diferenc, ki
pretežno oslabijo delavske vrste, čeprav
med spornimi skupinami de facto ni
načelnih razlik. Diference so nenačelne
in dolžnost organizacije je, da povode
za spore podredi idejnim in organizacijskim
načelom mednarodnega delavskega sin-
dikalnega pokreta.

Tembolj je važno to v sedanjih dobi,
ko naši nasprotniki celo že pri nas eks-
plozirajo te spore, da širijo nezaupanje
med delavstvom, kar koristi samo nasprotni-
kom in le zdravi, zreli zavesti našega
delavstva se imamo zahvaliti, da duh
enotnosti med delavstvom ipak čvrsto na-
preduje.

Tudi mi smo člani strokovnih orga-
nizacij, del celotnega pokreta smo; zato
je naša dolžnost, da lojalno zahtevamo
njega enotnost ter da sodružno nudimo
roke, kadar potrebuje sindikalni pokret
v tem smislu moralne in dejanske pod-
pore.

V našem področju smo spor doslej
le opazovali ter menili, da zmagaja načelo
enotnosti same. Vemo tudi, da zavedno
delavstvo vse države vztraja na eno-
tosti pokreta, ker vidi le v njej zadostno
zastopane svoje interese. Iz tega razloga
priporočamo intervencijo mednarodne
sindikalne internacionale, ki naj nudi
nujnemu sporazumu v našem sindikalnem
pokretu svoje posredovanje.

Nimamo sicer prava, staviti predlo-
ge, tega se zavedamo. Delavska dolžnost
nam pa je, vedno in povsod moralno in
dejansko nesebično podpirati stremenje
delavstva po trdnem edinstvu ter ohrani-
tvi enotne falange v okviru delavske
mednarodne zaščite.

Tozadevni nasvet izročam predsed-
stvu Vaše glavne skupščine s prošnjo,
da ga upošteva, ker je v eminentnem in-
teresu svobodnih sindikalnih organizacij.

Nasvet se glasi:
Glavna skupščina ORS-a osvaja
naslednjo inicijativo v svrhu utrditve
enotnega sindikalnega pokreta v državi:

1. Ker so medsebojni spori v delav-
skem pokretu kvarni, želi glavna skupšči-
na ORS-a, da se sestavi posebna komisi-
ja do desetih strokovno organiziranih
članov ter reši spor med ORS-om in
URSSJ-om v teku treh mesecev. Orga-
nizacija komisije izvede in vodi njeg pred-

Strah pred meščansko vojno v Italiji.

Mussolini se bo pogajal z Vatikanom.

V Italiji se vrše veliki izgredi v
Rimu in drugod po državi. Izgrede
je dejansko izzvala katoliška akcija,
ki jo klerikalizem goji zlasti med
mladino. Katoliška akcija je dejan-
sko politično gibanje, zato se ga fa-
šizem boji. Celo dr. Rossi, voditelj
katoliške akcije, je sam rekel, da je
treba delati, toda ne pokazati se.
Na zunaj mora biti katoliška akcija
religiozna, da bomo lahko rekli, da
se vera preganja. Mobilizacija naših
sil bi dovedla do popolnih izpre-
memb položaja. Zaradi teh razmer
je tudi fašizem razburjen in demon-
stracije z obeh strani se ponavljajo.

Tudi dinastija je v skrbeh. Član
kraljeve rodbine je interveniral pri
vladi, da naj se uvedejo diplomat-

ska pogajanja med Vatikanom in
Kvirinalom za dosego premirja. La-
teranska pogodba je namreč postala
za obe strani brezpomembna in raz-
mere bi lahko dovedle do meščanske
vojne.

V Rimu so fašisti dne 27. t. m.
ponovno napadli prostore osrednje
katoliške akcije blizu Vatikana ter
jih popolnoma porušili. Fašisti so
javno zažgali papežovo zastavo ter
na vseučilišču pretepli in napodili
katoliške študente.

Ti dogodki so važnejši pojavi.
Italijani utegnejo zdrveti za kleri-
kalizmom, kakor so zdrveli za fa-
šizmom. Močnejše revolucionarno
gibanje pa utegne aktivizirati tudi
svobodoljubne elemente.

Armada Zveze narodov.

Predlog na francoskem socijalističnem kongresu.

Na socijalističnem kongresu, ki
se je te dni vršil v Toursu, je pri de-
bati o razorožitvi poslanec Locnin
zanikal, da je vojna nekaj, kar je
usojeno. Socijalizem nastopa za raz-
orožitev v mednarodnem okvirju ter
pobija enostransko razorožitev, ki

pomeni le izbegavanje rešitve. Kon-
gresu je bil stavljen predlog, glasom
katerega se naj prepove privatno
izdelavo orožja. Nek drugi delegat
pa je nastopil za ustanovitev arma-
de Zveze narodov.

Društvo narodov.

Program septembarskega zasedanja.

Dvanajsto plenarno zasedanje
Društva narodov prične zborovati
dne 7. septembra t. l. Najvažnejša
točka je poročilo evropske komisije,
dalje predlog, da postane haško
sodišče prizivno sodišče za medna-
rodne spore.

Poljska vlada odstopila.

Zamenila jo bo stara vlada v novi sestavi.

Poljska Slavikova vlada je dne
26. t. m. odstopila. Naslednik Slavi-
ka utegne biti Pystor. Neposredni
povod demisije je spor zaradi zni-
žanja uradniških in častniških plač.
Politično demisija ne pomeni mnogo.

Iz nove Španije.

Vatikan prekine diplomatske zveze s Španijo.

Vatikan odpokliče svojega nun-
cija iz Španije, ker je bil kršen kon-
kordat iz leta 1881 s tem, da so bili
požgani samostani in cerkve. Vati-
kan pa odklanja tudi novega špan-
skega poslanika.

Mestna občina Barcelona je skle-
nila izgnati vse jezuite iz občine.
Španski jezuiti se baje naselijo na
Tirolskem. Nekaj jih je že tam. —
Svojčas je pomenilo prekinjenje
diplomatičnih zvez s papeško drža-
vo začetek krvave vojne.

Tudi francoski budžet izkazuje priman-
kljaj v iznosu 2.141.000.000 frankov. Baje
so mnoge postavke močno prekoračene, kar
da bo treba v bodoče preprečiti.

sedstvo član delavske strokovne inter-
nacionale, ki ga na povabilo spornih
strank določi internacionala sama.

2. Komisija ima naloge, doseči spo-
razum glede forme sindikalnih organiza-
cij ter spraviti s sveta vse ono, kar po-
vzroča postranske spore, oziroma dati
idejne direktive nadaljnjemu enotnemu
organizacijskemu delu obeh strank.

3. Po doseženem sporazumu naj skli-
če pristojni forum kongres svobodnih
strokovnih organizacij, ki naj predvsem
manifestira enotnost sindikalnega pokre-
ta v državi ter nadaljuje smoteno delo v
duhu mednarodnega sindikalnega po-
kreta.

S sprejemom te inicijative boste do-
kazali tudi Vi nujno absolutno lojalnost
napram delavski enotnosti v državi, ki
jo pozdravljajo vsi deli našega pokreta.

Prepričani smo, da sprejme podoben
sklep ves sindikalni pokret v državi z
radostjo na znanje, ker odgovarja duhu
in interesu delavstva.

Bodite uverjeni, da je naše strem-
ljenje iskreno, nujno in lojalno. S tem,
drage sodružice in dragi sodruzi, Vas in
Vaše delo še končno najiskrenejše po-
zdravljam v imenu svojega mandatarja in
v svojem imenu, ki vsi želimo eno; eno-
tost svobodnih strokovnih organizacij v
državi.

To naše stališče so povdarili delav-
ski govorniki Vaše organizacije že pred
menoj. Zato sem prepričan, da bo skup-
ščina v polni meri ustregla tej delavski
zahtevi.

Končno jamčim, dasi nisem poobla-
ščen, da bo tudi URSSJ-ova skupina pri-
poročeno intervencijo prav srčno po-
zdravila.

Po zaključku iskrenega nagovora
je skupščina, kakor da bi jo pustila

težka mora razcepa, burno pozdra-
vila izvajanja. Videlo se je, da je go-
vornik govoril iz srca k poštenim de-
lavskim srcem. Toda prišlo je raz-
očaranje. Poročevalci so vivali z
golido strup razkola. V njih govorih
ni bilo niti besedice za enotnost niti
niso vpoštevali naših nasvetov, naše
delavske dolžnosti. O enotnosti sploh
niso govorili, o mednarodni inter-
venciji tudi ne, marveč so jo odkla-
zali novi upravi, kar pomeni toliko
kakor pustite, da to rešimo mi in
kopoljemo. To bo konec.

Pač pa so na skupščini nas sva-
rili in nam grozili, če se bomo vme-
šavali v njih razkrajevalno delo.

Ušesa nam bodo porezali, razbi-
jali bodo naše organizacije, če jih
bomo motili v njih borbi proti eno-
tosti delavskih organizacij. Ta zmi-
sel je imel njih odgovor na naše is-
kreno in dobrohotno posredovanje.

Sklenili so končno, da hočejo iz-
vesti razcep proti notranjemu pre-
pričanju delavstva: s pritiskom in
grožnjami in ob izključitvi resne
stvarne razprave, kakor v žoltih or-
ganizacijah.

Merodajni činitelji mnenj delav-
skih zastopnikov v interesu enotno-
sti sploh niso hoteli poslušati. Delav-
stvo mora sedaj povedati svoje mne-
nje ter storiti vse, da se protidelav-

Rezultat evropske konference.

Za pobijanje evropske gospodar-
ske krize je bilo sprejeto na zadnji
seji naslednje poročilo:

1. Osnovanje pododbora, ki naj
spravi v sklad vsa gospodarska vpra-
šanja; pododbor se bo sestel letos,
dne 6. junija v Ženevi.

2. Komisija za oddajo žitnih pre-
sežkov srednjih in vzhodnih evrop-
skih držav se sestane dne 10. junija
t. l. v Ženevi ter se izpolni z dele-
gati Madžarske, Poljske, Romunije,
Turčije in Rusije. Prouči naj tudi
vprašanje osnovanja mednarodnega
zavoda za kratkoročne kmetijske
kredite.

3. Priporoča se nadaljevanje po-
gajanj za stabilizacijo ter progresivno
znižanje carinskih tarif in proučitev
vprašanja mednarodnih industrijskih
kartelov. Posebna mednarodna kon-
ferenca naj se bavi z uveljavljanjem
načel za stabilizacijo evropskih car-
inskih tarif, ki jih vsebuje trgovska
konvencija od 24. marca 1930. Dne
24. junija t. l. se sestane v Ženevi go-
spodarski odbor, obstoječ iz desetih
strokovnjakov, da prouči vprašanje
boljše organizacije produkcije in iz-
menjave blaga. Ti gospodarski eks-
perti bodo imenovani od nemške,
belgijske, britanske, francoske, itali-
janske, holandske, poljske, švedske,
čehoslovaške in ruske vlade.

4. Glede posebnih ukrepov v prid
Avstrije naj predloži avstrijska vlada
omenjenim posebnim odborom goto-
ve konkretne predloge. Snovanje od-
bora za izredne pomožne ukrepe za
Avstrijo je za enkrat samo namera-
vano. Ta odbor se ne sestane, ker
bodo avstrijski zastopniki predložili
lastne predloge ostalim evropskim
organom.

5. Svet Društva narodov se pozo-
ve, naj poveri petčlanski odbor s pro-
učitvijo vprašanja olajšav pri emisijah
mednarodnih državnih posojil s po-
močjo Društva narodov.

6. Pri dovolitvi preferenčnega re-
žima za srednje in vzhodne evropske
države, ki izvažajo žito, naj se ne za-
htevajo nobene kompenzacije indu-

ski načrti izpremene. Dovolj je, da
delodajalci in žolte organizacije ru-
šijo delavsko solidarnost. Tretjega
sovražnika ne potrebuje.

Slovenski delegati ORS-a za enotnost.

Na kongresu ORS-a je slovenska
delegacija podala naslednjo:

Izjavo.

Delegacija Splošne Delavske
Zveze Jugoslavije v Dravski banovi-
ni obžaluje, da je prišlo med SDZJ
in URSSJ do stanja, ki delavski po-
kret razdvaja.

Delegacija SDZJ naroča novi u-
pravi ORSJ, da z vsemi silami dela
za zopetno vpostavitve enotnega
strokovnega gibanja.

Pravtako bo delegacija vplivala
na Strokovno komisijo, da tudi ona
stori kar je mogoče, za zopetno vpo-
stavitve edinstva strokovnih organi-
zаций, katera je zlasti v sedanjih raz-
merah neobhodna nujnost.

Dalje izjavlja delegacija SDZJ,
da je proti spremembi saveznih pravil
v smeri, ki bi omogočale snovanje
novih strokovnih savezov, to je kon-
kurenčnih organizacij, proti že ob-
stoječim zavezam svobodnih stro-
kovnih organizacij.

XI. VELESEJEM V LJUBLJANI od 30. maja do 8. junija 1931.

Največja tovrstna prireditelja v državi. - 40.000 m² površine, 10 razstavnih zgradb, preko 750 razstavljalcev iz tu in inozemstva. - Tovarniške cene vseh vrst blaga.

Specijalni oddelki: vakovrstni stroji za obrtnike, poljedelški stroji, pohištvo, avtomobili, tekstil, usnje, papir.

Stanovanja preskrbljena. Obsežno zabavišče. - 50% popust na železnice.

Legitimacije po Din 30 - prodajajo denarni zavodi, železni postaje, trgovske in obrtniške organizacije, velesejski urad.

Posetite velesejem! Izplača se Vam!

strijskih držav, ki bi imele preferenčen značaj.

7. Za pobijanje velike krize brezposelnosti naj pododbor šestih članov evropskega študijskega odbora skupaj s šestimi člani upravnega sveta Mednarodnega urada dela izdelava praktične predloge.

8. Predlogi ruskega delegata Litvinova za zaključitev pakta o gospodarskem nenapadanju naj se predloži evropskim državam v predhodno proučitev.

V debati je na odločno izjavo Hendersona proti preferenčnim carinam odgovoril romunski delegat Titulescu, ki je izrecno poudaril, da ima odbor, ki se sestane 10. junija, nalogo, baviti se z uvedbo preferenčnega sistema. Zvezni svetnik Motta je pri tem pojasnil predlog pododboru ter poudarjal, da je preferenca zamišljena le kot izjema in časovno omejen režim pri upoštevanju vseh pravic drugih držav. Izjavil je, da morajo pač vse vlade praktično pokazati smisel za solidarnost in mednarodno sporazumevanje.

Debata za preference se je poostrišla in nastopil je dr. Beneš skoro kot edini zagovornik, dočim so italijanski delegat De Michelis, danski zunanji minister Munch, švedski zunanji minister Ramer in delegati Norveške, Belgije in Holandije izrazili več ali manj ostre pridržke proti preferenčnemu sistemu. Ker je zaradi padca belgijske vlade zunanji minister Hymanš že izstopil iz odbora, je izjavil belgijski delegat Langenhove, da se more izreči Belgija sporazumno s preferenčnim sistemom le v popolnoma določenih oziroma mejah.

Litvinov je izjavil, da se Rusija odpoveduje povabilu za sodelovanje v komisiji za brezposelnost, češ, da nima za ta problem nobenega strokovnjaka, ker ni v Rusiji nobene brezposelnosti.

Poročilo je bilo nato odobreno ter določeno prihodnje zasedanje za 3. september, štiri dni pred pričetkom 12. zasedanja Društva narodov.

Vlado Klemenčič:

Frontnikova zgodba.

(Odlomek.)

Ah, predaleč sem zašel. Kaj sem hotel povedati? Vidite, jaz nočem nič vedeti o vojni. Saj je vse, vojna in kar je v zvezi z vojno, zakopano nekje globoko, globoko. In vendar marsikdo, pa naj jo je doživel ali ne, izdaja celo knjige o njej. Citat sem jih. Nekatere so prav resnične. Če so imele namen, pristuditi ljudem vojno, je dobro. A večina ljudi, posebno onih, ki se vojne niso udeležili, takih knjig ne razume.

Če vam bom zdaj jaz povedal vojno zgodbo, bo to izjema, ki je do danes še nisem napravil. Menda me k temu nagiba zaupanje, ki ga imam do vas od prvega trenutka.

Naš polk se je po zadnji soški ofenzivi nastanil v nekem večjem kraju nedaleč od Tilnema. Saj vam je znano, kako smo živeli na pohodu. Izstradani ljudje so imeli naenkrat vsega po volji. Njih objestnost je ni več poznala meje. Opajali so se do nezvesti, pijani so izpuščali plemenito italijansko črnino po tleh, do kolena so bredli po vinu.

Večina civilistov je v kraju, kjer so nas nastanili, zapustila svoje do-

K občnemu zboru Zveze gospodarskih zadrug v Ljubljani.

V nedeljo, dne 31. maja t. l. se vrši VI. redni občni zbor Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani, ki združuje naše delavske gospodarske zadruge.

Naše zadruge torej zborujejo v dobi najhujše gospodarske krize, ki se vrši po vsem svetu. Kapitalizem uporablja tehnične izsledke za najsikrajnejšo racionalizacijo produkcije, radi katere je za večjo proizvodnjo potrebno manj delovne sile in posledice: odpuščanje delavstva, poživljanje in skrajšanje delovni čas ob enaki plači, zniževanje mezd in zahteve po povečanem delavniku kot mere za ohranitev sedanjega ali pa dosego še večjega dobička podjetnikov, čuti najbolj delovno ljudstvo. Preveč produkcije ne najde trga in tržišče in vedno hujše carinske zapreke težavnost izvoza le še povečujejo in seveda s tem posredno ne ogrožajo le trgovskih bilanc posameznih držav, nego tudi ogrožajo svetovni mir. Socijalne napetosti, ki so itak karakteristične za kapitalistično družbo, so vse bolj ostre in nemir visi danes že tako nekako kar v zraku. Radi poslabšanih delovnih pogojev in radi zmanjšanih zaslužkov delavstva in nameščencev pa trpi vsa trgovina od svojih temeljev dalje. Zlasti pa morejo čutiti to zmanjšano kupno moč odjemalcev in članov zadrug, katerih jedro in večino tvori delovno ljudstvo. Ni lahko delo v današnjih časih pri gospodarskih podjetjih in mnogo, mnogo opreznosti je treba za pravilno ravnanje.

Kljub vsemu temu pa Zveza gospodarskih zadrug ni še nobeno leto tako lepo napredovala kakor lani, ko je pristopilo k njej celih 14 zadrug. Ako pristevamo k temu še štiri zadruge, ki so pristopile letos, a odštejemo dve, ki sta končali likvidacijo v letu 1930, je čisti prirast Zveze gospodarskih zadrug na njenih članicah od 1. januarja 1930 dalje 16 zadrug, tako da ima Zveza danes že 62 članic, delavskih zadrug iz vse Jugoslavije. Po panogah so te za-

druge: 10 (leta 1929 6) konzumnih, 17 (14) produktivnih, 12 (8) denarnih, 16 (11) stavbnih zadrug in Delavskih domov, 2 (3) tiskovni zadrugi in 5 (4) raznih zadrug. Od teh zadrug jih je 52 v Dravski banovini, 8 v Savski banovini, 1 v Dunavski banovini in 1 v Beogradu. Ta prirast zadrug je lep uspeh gospodarskega dela našega delavstva in zlasti je razveseljivo dejstvo, da je lani pristopilo k naši Zvezi kar devet zadrug izven Dravske banovine, iz česar se vidi, da uspehi gospodarskega dela slovenskega delavstva niso ostali neopaženi onstran Kolpe in Sotle. Delavstvo se tudi po ostalih deželah naše države gospodarsko osamosvojuje in pridružuje našemu gospodarskemu gibanju.

Delegati, ki bodo v nedeljo zborovali v Ljubljani, stojijo pred težko nalogo. Treba bo reševati vprašanja, kako razširiti in utrditi delavsko združništvo v današnjih časih, kako privedi v delavsko zadruge, tako konzumno, denarno, stavbno ali produktivno, slehernega delavca, ki se zaveda resnosti današnje dobe in ki hoče pomagati graditi sebi in svojim boljše bodočnost. Treba bo zavzeti stališče napram stalni ofenzivi privatnega kapitala, ki se končuje v denunciacijah zadrug, ki ustanavlja in forsira podjetniške konzume in ki hoče ne le v pogledu delovnega razmerja, nego tudi gospodarsko zaslužniti in izmožgati svojega delojemalca.

Naj bodo sklepi že kakršnikoli: vsi delegati morajo videti pred seboj potrebo, da se delavsko združništvo v zvezi z ostalimi delavskimi organizacijami, utrdi, okrepi in razširi.

Z željami, da se tega delavski združniki, ki naj bodo prepričani, da jih bo v nedeljo motrilo vse delavsko gibanje, v polni meri zavedajo in da se po tem tudi ravnaajo, jih pozdravljamo in želimo razpravam najboljšega uspeha.

Briand ostane zunanji minister.

Briand se je dal preprostiti.

Briand je bil nekoliko užaljen, ker ni bil izvoljen za predsednika francoske republike. Zaraditega je hotel odstopiti. Toda te dni, ko se je Briand vrnil iz Ženeve v Pariz, so mu Parižani priredili sijajen sprejem. Tudi političarji so vplivali nanj, da ostane zunanji minister. Briand je končno obljubil, da ne odstopi.

tisoč metrov visoko. Ob 19. uri so ga videli nad Seefeldom na Tirolskem v višini 6000 metrov. Uro pozneje se je nahajal še 4000 metrov visoko nad Inomostom in je dajal baje znamenja, iz katerih so sklepali, da se drzni raziskovalci nahajajo v sili. Ko se je popolnoma stemnilo, se je izgubila vsaka sled za balonom. — V noči od srede na četrtek je pristal na avstrijski strani Oetztalskih Alp v bližini ledenika Obermertspeitz. Kljub neugodnemu terenu, v višini nad 2000 metrov, se je pristanek še dokaj posrečil. Gondola je ostala popolnoma nepoškodovana. Rešilna ekspedicija je ob 11. uri dopoldne prispela na lice mesta, kjer je našla prof. Piccarda in njegovega spremljevalca popolnoma zdrava.

Tudi ženske fašistične formacije. Glasom neke objave fašistične stranke se ustanavlja ženski fašij. K ženskemu fašiju lahko pristopi vsaka Italijanka, ki je izpolnila 22. leto starosti. Glede organizacije ženskega fašija veljajo vsi predpisi ter enaka disciplina, kot za moške. Fašizem posnema boljše življenje.

V Puli je bil zopet ubit fašistični milnik, že drugi v kratkem času. Storilec sicer ni znan oblastem, vendar je v zvezi s tem veliko oseb, zlasti Istranov, aretiranih.

Habsburgovec Jožef za uvedbo vojaške dolžnosti. V madžarski gospodski zbornici je govoril tudi bivši nadvojvoda Jožef, ki zelo pogrša redno vojsko ter vojaško dolžnost. Rekel je tudi, da je treba oficirjem plače zboljšati. Sitemu gospodu bi kaj hitro prešle skomine po uvedbi splošne vojaške dolžnosti, če bi moral sam služiti v armadi kot prostak in mogoče »pucfle« kakšnega živčno bolnega oficirja.

Stahlhelmsko izzivanje. V nedeljo se vrši v Breslau velik demonstrativni zlet Stahlhelmovec (nemška, vojaško organizirana reakcijska zveza), naperjena proti Poljski. Računa se, da se ga udeležijo 150 tisoč Stahlhelmovec. K njihovem ognju pa hočejo tudi komunisti pristaviti svoj piksček in se nameravajo pod krinko Stahlhelma udeležiti tega zleta z namenom, da izzovejo tam nemire. V to svrhu so naročili pri neki breslavske firmi 5000 znakov Stahlhelma in ravno toliko ponarejenih vstopnic. Boje se hudih izgrediv.

Žrtve prometa. Zelo živahen železniški in avtomobilski promet je med binkoštnimi prazniki v Nemčiji zahteval 10 smrtnih žrtev in zelo veliko poškodovanih. Najtežja nesreča se je zgodila pri Bambergu, kjer se je avtobus s 30 osebami prekucnil in je bilo 25 ljudi težko poškodovanih. Pri Schwehatu na Nižje Avstrijskem je krojaški mojster

Doma in po svetu.

Zveza rudarskih in topilniških podjetij Jugoslavije. Dne 26. t. m. se je vršil v Beogradu ustanovni občni zbor Zveze rudarskih in topilniških podjetij Jugoslavije. Zveza ima namen zaščititi domačo industrijo pri sklepanju trgovinskih pogodb, z znižanjem prometnih tarif, z omejevanjem tujega uvoza, z odpravo prispevka za pokrajinski pokojninski sklad, itd. Svoje zahteve objavljajo v dvanajstih točkah, ki so torej deloma naperjene tudi proti delavskim interesom, kar moralno vrednost te zveze precej oslabi.

Polovična vožnja za občni zbor Zveze gospodarskih zadrug v Jugoslaviji v Ljubljani, r. z. o. z., je bila dovoljena z odlokom ministra obračaja pod br. 13.187 z dne 23. maja 1931. Ugodnost velja za državne železnice in državne ladje za vse delegate in goste in traja od 28. maja do 3. junija za vse vlake in razrede, razen ekspresnih. Delegati naj kupijo cel listek na odhodni postaji in naj ga ne oddajo, ker služi tudi za povratek. — Občni zbor se vrši v čitalnici in ne v dvorani Delavske zbornice. — Tajništvo Zveze.

Vlom v Obrtno banko. Ob binkoštnih praznikih so vlomilci ob belem dnevu okradli Obrtno banko v Ljubljani za nad 90.000 Din. Za storilce ni sledu, dasi so našli več sledi

otiskov prstov, kar jih utegne izdati.

Poljedelske stroje razstavi na letošnjem XI. ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 8. junija 7 domačih tvrdk, 3 iz Avstrije, 2 iz Čehoslovaške, 3 iz Francije, 1 iz Italije (mlini), 1 iz Madžarske in 4 iz Nemčije. Razstava bo zelo obsežna in bo zavzemala okrog 2000 kvadratnih metrov razstavnega prostora. Naše kmetijske gospodarje še posebno opozarjamo na to razstavo, ker bo večina strojev obratovala.

Kje se dobe sejske legitimacije. Legitimacije za obisk letošnjega XI. ljubljanskega velesejma od 30. maja do 8. junija po 30 Din prodajajo vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva, prosvetna društva, tujsko-prometne ustanove in večje železniške postaje Dravske banovine. Kjer bi legitimacij ne bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada ljubljanskega velesejma. Organizacije in ustanove, katere bi želele prevzeti prodajo legitimacij, se naprošajo, da se obrnejo na urad velesejma.

Polet v nadozračje. Belgijski profesor Piccard, ki je že lansko leto napravil sličen poskus, ki pa se je ponesrečil, se je v sredo jutraj ob 3. uri zopet dvignil s svojim, nalašč zato napravljenim balonom z neprodušno zaprto aluminijasto gondolo, v svrhu fizikalnih in kosmičnih raziskavanj v zračne višave. Balon se je nepričakovano hitro dvigal in se pomikal od Augsburga, kjer je startal, v smeri proti jugu. Ob 14. uri se je nahajal v bližini bernskih Alp 19

službenem reglementu, ki je postal namah strašno aktualen.

Hiša, v kateri je stanoval moj vod, je stala v eni najbolj zapuščenih ulic. Stanovali smo v prvem nadstropju in podstrešju. Saj si predstavljate: zunaj neometana, s korci krita tipična italijanska hiša, za hišo se že začena koruzno polje. Zame je ta hiša in njena okolica postala, kakor se pravi, pomembna. V pritličju je stanovala družina: mati, dve hčeri in stric. Večinoma so bili v kuhinji. Proti večeru so kuhali polento in se polglasno pogovarjali. Od hčera je bila starejša, Ninetta, lepo postavno dekle, plavih oči, kostanjevih las, le polti je bila temne, južnjaške. Večkrat sem se vprašal, odkod je zašla v to južno raso. Razen polti je bila vsa naša, Slovenka.

Ko so se zjutraj umivali, so hodili čez dvorišče za hišo, kjer je stal vodnjak. Enkrat sem pri taki priliki nagovoril Ninetto. Pogledala me je, stopila mimo mene in že hotela izginiti za ves dan, kakor je to delala vedno. Toda zvok mojih besedi se je moral dotakniti v njej strune, ki ni morda še nikdar zadrtela. Naj se vam ne zdi vse to sentimentalno! Dvignila je oči in me pogledala tako naravnost, da me je prešinilo. V nje-

nih očeh je bilo toliko duše, ki se je v tem trenutku razlila name in toliko ponosne samosvoje mladosti, da sem skoro zardel, ker sem zmotil ta lepi plamenček v njegovem tihem plapolanju.

Opazila je, da se ne smejem kakor drugi in pozorno prisluhnila moji slabi italijansčini. V kratkem razgovoru sem ji povedal, kako mi je težko, ker mi ona in njeni ljudje ne zapuajo ter podobno. Bog ve, kaj sem ji govoril. Ali več so morda povedale moje oči in kretnje.

Potem sva govorila vsak dan. Spoznal sem njene domače. Zvedel sem, da se je bil njihov ded priselil v te kraje iz nemške Švice kot urar. Oče je bil padel že v začetku na tirolski fronti. So brez premoženja. Hišo, nasad smokev in koruzno njivo imajo v najemu. Skoro vso koruzo so jim že nezrelo pokrali vojaki. In tako. Tolažila sem jih in bodril, da bodo že kako pričakali konca. V pogovoru z Ninetto sem se že dodobila priučil jeziku. Pripovedovala mi je o zaročencu, premožnem trgovcu, ki jo bo vzel, ko se vrne z vojne. Slutil sem, da je ta ženitev veliko upanje Ninettine družine. Na ta način bi morda zlezli iz siromaštva, ki jih tlačil.

(Nadaljevanje sledi.)

Franc Ort ponoči s tako silo zavozil z motornim kolesom v nerazsvetljene železniške zatvornice, da je ostal na mestu mrtev. Njegov prijatelj, ki se je vozil z njim, je obležal težko ranjen.

Na Francoskem je zahteval binkoštni promet 31 smrtnih žrtev in nad 100 ranjencev. V pariškem Bastile-kolodvoru sta radi napačne premenjave tračnic trčila skupaj dva osebna vlaka, pri čemur je bilo 50 ljudi lažje ranjenih.

Kongres frontnih bojnikov iz svetovne vojne se vrši te dni v Toulousu na Francoskem. Priredila ga je francoska zveza frontnih bojnikov, ki ima 150.000 članov. Udeležile so se ga tudi delegacije frontnih bojnikov iz mnogih evropskih držav in so bili govori nemških in avstrijskih delegatov zlasti burno pozdravljeni. Kongres ostro nastopa proti vojnemu hujskanju.

Rusko carstvo v francoski republiki. »Ruski Almanah«, list, ki ga izdajajo ruski monarhisti-emigranti v Parizu, objavlja statistiko, iz katere izhaja, da je »ruski Paris« v resnici veliko mesto, ki v francoskem glavnem mestu živi svoje lastno kulturno življenje. V Parizu je 10 ruskih cerkev, 7 ruskih šol, nad 100 različnih javnih ter političnih organizacij in 5 ruskih športnih klubov. V Parizu izhaja 25 ruskih periodičnih listov. Končno postojata 24 ruskih knjigarn. Samo carja še manjka!

Tudi na Portugalskem so se naveličali diktature. General Carmo, predsednik Portugalske, je izjavil, da pripravlja konec diktature, ki je postala prebivalstvu zelo nesimpatična in da bodo še to leto razpisane volitve v parlament.

Finci in Rusi imajo spor. Zaradi deportacije finskih kmetov iz Ingermanlandije je nastal med Finsko in Rusijo spor. Finci se boje ruskega napada.

Največja ameriška industrija. V Zedinjenih državah v Ameriki so alkoholne pijače prepovedane (prohibicija). Američani imajo proti tej prepovedi svojo organizacijo ali ligo. Ta liga je ugotovila, da se je v državi potrošilo za alkoholne pijače dve milijardi dolarjev, to je nad 112 milijard dinarjev. Leta 1914, ko še ni bilo prohibicijskega zakona, se je potrošilo samo eno milijardo dolarjev za alkohol.

Ženo je zadavil. V torek zjutraj je v Gradcu stopil mlad mož k nekemu stražniku in mu je rekel: »Pojdite z menoj, jaz sem ženo zadavil.« Stražnik spočetka ni hotel prav verjeti, nato pa je le šel z njim na stanovanje, kjer je našel žensko v postelji mrtvo, z znaki silnega davljenja. Mož jo je baje zadavil v spolni ekstazi. Mož je leta 1896 rojeni delavec Avgust Kriegeis, ki je bil šele pred kratkim proti reverzu izpuščen iz umobolnice Zeltthof pri Gradcu.

Velika nesreča na Visli. Na reki Visli na Poljskem pri Ostraveku se je dogodila velika nesreča. Na nekem transportnem čolnu se je nahajalo 32 oseb, kmetov ter delavcev. Čoln se je prevrnil in vsi so padli v reko. Medtem ko se jih je 21 rešilo s plavanjem, je enajstotica utonila. Lastnik čolna je bil atiretan.

Pri rekordnem poletu štiri smrtnih žrtve. Z letalom, ki je last nekega časnikarskega podjetja v Čikagu, so poskušali doseči rekord, da bi pri dolžini poleta preko 2000 km prepeljali tovor težak 5000 kg. Letalo pa je strmoglavilo na tla, pri čemur so vsi štirje letalci našli smrt.

47 delavcev zgorelo. Iz Madrasa poročajo, da je v zlati mini v Kolarju nastal požar, pri katerem je 47 delavcev zgorelo. 30 oseb pa še poogrešajo. Mesto katastrofe oblegajo obupane žene delavcev.

Opozorilo vsem društvom!

Društvene prireditve (koncertni nastopi, veselice itd.) bomo odslej objavljali v našem listu le proti plačilu, ker moramo od vseh takih objav plačevati oglasni davek. Izjemo tvorijo objave o odborovih sejah, shodih in o poteku prireditve.

Tudi Ti

delavec in nameščenec, moraš razmišljati, kako boš najbolje branil svoje interese.

Pomni! Tvoje edino orožje je dobro razširjen in neodvisen delavski list; zato naj bo Tvoja naloga, pridobiti »Delavski Politiki« vsaj enega novega naročnika, katera se je ves čas svojega izhajanja odločno borila za izboljšanje bednega položaja delavcev.

Da zamore »Delavska Politika« vršiti nalogo v polni meri, moraš tudi Ti pomagati s tem, da jo širiš in ji pridobivaš nove čitatelje, oziroma naročnike.

Vsak zaveden, strokovno in kulturno organizirani delavec mora imeti doma predvsem delavski časopis. Mesečna naročnina »Delavske Politike« znaša Din 10.—, kdor pa tudi tega zneska ne zmore sam plačati, naj si jo naroči skupno s svojim bližnjim sodrugom.

Sodružica! Sodrug! Ne zamudita nobene priložnosti, da opozorita sotrpina in prijatelja, ki še nima »Delavske Politike« naročene, da mora biti predvsem naročnik svojega delavskega lista.

Čim več naročnikov in čitateljev »Delavske Politike«, tem več borcev za delavske pravice!

Maribor.

Kruh se je zopet podražil. V zadnji številki našega lista smo poročali, da je okrožno sodišče potrdilo prvo sodbo, s katero so bili obsojeni pekovski mojstri radi navijanja cen kruhu. Že minuli teden pa so pekovski mojstri zopet imeli zborovanje, na katerem so ugotovili, da se je moka podražila in soglasno sklenila zvišanje krušnih cen. S tem sklepom je postal torej kruh za 50 para pri kg dražji ter dosegel prvotno ceno, ki je bila pred znano obtožbo mariborskih pekov. Veselje širših slojev, ki ga je izzvala odredba banske uprave glede znižanja krušnih cen, torej ni trajalo dolgo. S tem, da so se zvišale cene žita, so seveda tudi pekovski mojstri poskočili s krušnimi cenami, s čemur je pač najbolj udarjeno revno prebivalstvo, ki mu je kruh glavna prehrana. Potrebno je, da oblasti nemudoma napravijo konec tem žitnim špekulantom, ker za zvišanje cen žitu pač ni nobenega razloga v času, ko se napoveduje bogata žitna letina. Prepričani smo, da oblasti ne bodo trpele takšnih špekulacij na račun najširših slojev, temveč da bodo upoštevale zahteve konzumentov, da se morajo žitne, oziroma krušne cene znižati.

Nevarno prometno križišče je na vogalu Tattenbachove in Vetrinjske ulice, ki naravnost kriči po regulaciji. Treba bo, da mestni stavbeni urad čimprej razširi Tattenbachovo ulico pri Glavnem trgu, ker morajo številna vozila proti glavnemu kolodvoru pasirati to mesto, zlasti pa je treba upoštevati, da se je avtomobilski promet v poslednjem času tako pomnožil, da more le skrajna pazljivost na tem mestu preprečiti nesreče, ki bi bile sicer neizogibne.

Maribor pride v razstavo. Na ljubljanskem velesejmu bo prirejen poseben oddelek, ki bo pokazal v slikah lepote in napredku slovenskih mest. Baje se hoče na tej razstavi tudi Maribor postaviti in se je v to svrhu osnoval poseben odbor z občinskim načelnikom Dr. Juvanom na čelu. Bomo se pa, da bi na važne mariborske posebnosti ne pozabili, kakor na primer: na žaro z znamenitim mariborskim prahom, ki zagrinja mesto pri najmanjši sapici, vdira skozi špranje v stanovanja in nam lépi nosnice in trepalnice; potem lopatico tistega simpatičnega blata, ki so ga polne poulične kotanje, ko je odšel mimo škropilni voz; potem vsaj en kvadratni meter specialne mariborske kaldrme, tam kje z Glavnega trga ali pa z Aleksandrove ceste; kupček tistega kamenja, ki že štiri leta leži na Glavnem trgu; košček masla z živilskega trga, kadar ga je veter pokril s sivo plastjo prahu; fotografične posnetke novozgrajene carinarne in kolodvorske pošte in pa hotela »Luft« v Kraljeviča Marka ulici in v Danjkovi ulici.

Važno zborovanje živilskih delavcev. Mariborska podružnica živilskih delavcev sklicuje v nedeljo, dne 31. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v društvenem lokalu »Pri zlatem ko-

Mariborsko sodišče o nadurah.

Tekstilna tovarna obsojena v plačilo.

Boj za plačilo 50% poviška nadurnega dela je začel pred par meseci, ko je bila pred mariborskim okrožnim sodiščem končno noveljavno obsojena na takšno plačilo opekarna Franca Derwuschka v Lajtersbergu pri Mariboru. Šele tedaj se je mariborsko delavstvo zavedlo pravice, katero mu daje § 10 zakona o zaščiti delavstva že od leta 1922 naprej. Potem se je to gibanje razširilo še po stari dravski banovini in končno tudi proti jugu, tako da danes že delavstvo cele države ve, kakšne pravice mu topogledno daje zakon o zaščiti delavstva. Je to sicer žalostno in čudno, ali resnica je, da se ima za to nenavadno delavsko gibanje delavstvo zahvaliti pravzaprav trdovratnosti tvrdke Franca Derwuschka, ki ni hotelo priznati svojima dvema kurjačema pravice do 50% poviška za izvršeno nadurno delo.

Posledica tega gibanja je potem bila predvse ta, da se je posebno v Mariboru in okolici po vseh industrijah končno

vpeljal 8 urni delavnik.

S tem pa so v dobi krize dobili za služba marsikateri delavci, ki bi bili sicer na cesti, ker bi morali za nje garati zaposleni tovariši z ubijajočim nadurnim delom, ne da bi jim tovarnarji isto plačevali z zakonitim 50% poviškom.

Neresnično križanje o milijonih.

To odločno delavsko gibanje za nadure seveda bogatim inozemskim tovarnarjem, Nemcem iz severne Čehoslovaške, ni bilo ravno po volji in dobrodošlo. Zagnali so najprej strašen krik, da jih bo to uničilo, da bodo morali iti v konkurz in po mestu so se širile gorostasne govornice, da morajo nekatere tovarne plačevati delavcem za nazaj po več milijonov dinarjev na nadurah. Tudi v Beograd so prišli s temi alarmantnimi vestmi in našli so se ljudje, ki so temu bavlju verjeli. Potem so govorili, da bo vlada izdala zakon, s katerim bo onemogočila delavcem zahtevati za nadure več kot za 6 tednov nazaj. In ko to ni pomagalo, so tovarnarji

odpuščali delavce,

ki so zahtevali zakoniti povišek za izvršeno nadurno delo. Drugi zopet so odpuščali delavce, kateri so se upali organizirati. Potem so tovarnarji onemogočili izvo-litev obratnih zaupnikov. Delavstvo pa se vsega tega ni ustrašilo, ampak vztrajalo v svojem pravičnem boju in ravno v najhujšem terorju s strani nemških fabrikantov so delavci naravnost vrel v svoje strokovne organizacije, ki v Mariboru še nikdar niso bile tako trdne in močne, kot ravno sedaj. Delavci vedo, zakaj se tovarnarji boje delavskih strokovnih organizacij. Pametni tovarnarji so končno uvideli situacijo in so se z delavci

poravnali,

tako da so plačali vsaj polovico. Drugi zopet so ostali trmasti in te je pač delavstvo moralo tožiti. Te dni je izšla v tem boju

prva sodba mariborskega sodišča.

Tožil je tekstilni delavec neko večjo tekstilno tovarno, pri kateri je izstopil že 1. januarja 1930, za 50% povišek nadurnega dela v znesku 2210 Din za 3 leta nazaj. Tovarnar je ugovarjal po svojem zastopniku, mariborskem županu dr. Alojzu Juvanu, da delavčev zahtevek ni upravičen, ker je baje delavec opravljal nadure prostovoljno in pri vsakotredenskem izplačevanju mezde nikdar ni ugovarjal pravilnosti računa in se je baje s tem odrekel nadaljnjim zahtevam ter ni upravičen naknadno vtoževati zahtevkov za nadure. Čim se je baje delavec po opravljenem delu zadovoljil z navadno mezdo, se je naknadno odrekel povišku. Delavec, ki ga je zastopal odvetnik dr. Reisman, pa je vztrajal na zahtevku, ker se temu ni nikdar odrekel in mu zakon o zaščiti delavstva to pravico po 50% povišku mezde za nadurno delo jasno priznava.

Razlogi sodbe.

Sodišče je tovarnarja obsodilo v plačilo zneska 2210 Din s 5% obrestmi od 1. januarja 1930 naprej in na plačilo pravnih stroškov ter sodbo sledeče utemeljilo:

»Po zakonu o zaščiti delavcev se zamorejo nadure opravljaliti le prostovoljno in ne more delodajalec siliti delavca, da opravlja nadure. Seveda tudi delavec ne more opravljaliti nadur proti volji in brez vednosti delodajalca. Toženka priznava, da je tožitelj opravljal nadure prostovoljno in z njeno vednostjo. S tem priznava (tožena tovarna), tudi obojestranski sporazum glede opravljanja nadur. Za opravljene nadure pa ima delavec po § 10 zak. o zaščiti delavcev v podjetjih, med kakršna spada nesporno podjetje tožene stranke, pravico na 50% povišek normalne mezde in se temu povišku niti ne more vnaprej odreči in bi bila takšna pogodba nična in za podjetnika celo policijsko kaznjiva. Tožena stranka priznava, da tožitelju za nesporno opravljeno število nadur ni plačala poviškov, brani se pa plačati iste, češ, da je tožitelj ob prejemu tedenske mezde se z isto zadovoljil in ni nikdar zahteval poviška, s čemur je smatrati, da se je povišku odrekel.

Tožena stranka pa nima prav. S tem, da je tožitelj brez ugovora sprejel tedensko mezdo, še nikakor ni rečeno, da se je povišku za nadure izrecno odrekel. Tudi v priznani pravilnosti računa še ni videti odreke 50% povišku. V sled pravnih narave določil o nadurah v zakonu o zaščiti delavcev je smatrati, da je takšna odredka le takrat pravilna in veljavna, ako je ista izrecna in oni, ki se povišku odreče, ve, da ima pravico zahtevati ta povišek, pa se mu kljub temu odreče. Tožena stranka ne zatrjuje, da se je tožitelj odrekel izrecno povišku, marveč le domneva, da se je odrekel s tem, da ob izplačilu mezde poviška ni zahteval in priznal pravilnost obračuna. Kakor pa je razvidno iz gornjega, je ta domneva docela neutemeljena. Zato je bilo razsoditi po tožbenem zahtevku.

nju» člansko zborovanje. Na dnevnem redu je vprašanje kolektivne pogodbe in druge važne zadeve, ki se tičejo organizacije in pa delavskega tiska.

Občni zbor Trgovskega gremija končno zaključen. Kakor smo v zadnji številki našega lista poročali, je bilo zborovanje mariborskih trgovcev trikrat prekinjeno, v sredo zvečer pa je bil končno izčrpan dnevni red in občni zbor v polnem soglasju zaključen.

Riziko dela. V Braunovi tekstilni tovarni se je v sredo težko ponesrečil delavec Ivan Snuderl. Pri opravljanju dela ga je zgrabil transmijski jermen, vsled česar je zadobil znatne poškodbe po celem telesu, desno roko pa mu je zlomilo in so mu jo morali amputirati. Rešilni oddelek je težko poškodovanega delavca odpremil v tukajšnjo bolnico.

Avtomobilska nesreča. Na Tržaški cesti je minulo sredo ponoči počila pneumatica na prvem kolesu avtomobila, katerega je šofiral elektromehanik Mirko Trabi. Avtomobil je vrglo čez širok obcestni jarek, pri čemer se je lahko poškodoval v avtomobilu se nahajajoč vojak Korent, medtem ko se Trabiju in nekemu tretjemu tovarišu ni zgodilo nič hudega.

Tatvine se zopet množijo. Minuli četrtek so neznani storilci ponoči vlomili v mesnico ge. Detiček na Frankopanovi cesti ter poleg druge robe odnesli tudi 400 Din gotovine. V Vrbanovi ulici pa so udrli v stanovanje Terezije Gradišnik, kjer so pobrali za nad 3000 Din obleke in izginili v neznano smer.

Požar je nastal minulo sredo pri trgovcu s cunjami A. Arbeiterju pod državnim mostom. K sreči so delavci ožgeni pravočasno opazili in ga hitro udušili.

Avtobusne vožnje na mariborski otok in pod Pohorje. Kopalci: Na mariborski otok vozi avtobus vsaki dan ob lepem vremenu od 10. ure dopoldne z Glavnega trga (Marjin kip) in to vsake pol ure, to je 10, 10.30, 11, 11.30 itd. do 18. ure. Ob 18.54 pride avtobus, ki obratuje na progi Selnica—Maribor v Kamnico, s katerim se lahko ostali kopalci pripeljejo v Maribor. Ob sobotah, nedeljah in praznikih se bo vozilo po potrebi in brez ozira na gornji vozni red. Pohorci: Mestno avtobusno podjetje stavlja svojo stalno progo dne 31. maja t. l. Glavni trg—Radvanje (gostilna Hoste) v obrat. Vozilo se bo ob nedeljah in prazni-

kih samo ob lepem vremenu do preklica. Odhod zjutraj točno ob 5. in 6. uri Glavni trg, zvečer iz Radvanja ob 19. uri.

Iz združništva državnih uslužbencev. Savez Nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev ima svoj redni občni zbor v Mariboru. Ob tej priliki proslavi skupno z Nabavljalno zadrugo v Mariboru desetletnico svojega obstoja. Dne 30. t. m. ob 20. uri zadrugarski večer v Gambrinovi dvorani in na vrtu. Dne 31. t. m. ob 10. uri svečana seja v veliki dvorani Narodnega doma.

Strojniki in kurjači bodo zborovali v nedeljo, dne 3. maja v gostilni Hönigmann na Meljski cesti 10. Referiralci bodo tudi delegati iz Zagreba in Ljubljane, zato je dolžnost, da se člani mariborske podružnice strojnikov in kurjačev tega zborovanja polnoštevilno udeleže.

Naša hrana Kolinska cikorija!

Zalog.

Izlet v naravo priredi tukajšnja podružnica »Svobode« dne 4. junija. Odhod iz Zaloge skozi Sostro, dolino Reka, na vrhunec hriba v gorsko vasico Javor, kjer bo tudi daljši odmor. Vsakomur se priporoča, da naj si vzame nekaj s seboj za kosilo, kar bi zmanjšalo potne stroške. Povratek bo popoldne po grebenu Žagarskega vrha in dalje do Podgrada, kjer bo izlet zaključen. Zbirališče ob 6.30 uri na košelskem mostu, od koder krenemo ob 7. uri v omenjeni smeri. Ker je izlet v zvezi z majhnimi režijskimi stroški, tako da je vsakomur omogočena udeležba, vabi odbor vse člane, članice in prijatelje pomladanskih pešizletov, da se tega izleta udeležijo v čim večjem številu.

Iz občinske seje. V nedeljo, 10. maja, se je vršila občinska seja, na kateri se je razpravljalo med drugim tudi obračun za leto 1930 in nakup zemljišča za zaloško šolo. K obračunu za leto 1930 sem vprašal župana, zakaj dela brez sklepov odbora in zakaj je v več slučajih dobavljala občini sam, namesto da bi oddajala te nabave razpisal, s čimer bi bila obrtnikom in kmetom nudena prilika konkurenčne udeležbe, katero zahtevajo tudi oblasti. Tako je med drugim dobavil za občino hrastove in kostanjeve drogeve za podaljšanje električnega voda, hrastove količke za količenje novih potov po regulacijskem načrtu, stebriče za kašipota in kurivo za občinsko hišo. Na kurivo za občinski dom sem opozoril pregledovalca računov Jakoba Dimnika. Nadalje sem vprašal župana, zakaj da se oddaja del občinskega doma ni razpisala tudi v drugih listih, temveč samo v »Slovenecu«. Izplačal je župniku v D. M. v Polju 2753 Din osem odstotnih obresti od 59.000 Din, za katere se je odkupila »neobhodno« potrebna organistova njiva, ki stane s prepisom vred 64.218 Din in katere letni donos znaša celih 200 Din. Na navedeni organistovi njivi bi se morala svoječasno graditi rampa in tovarno skladišče. Dasi je na mojo pritožbo tudi direkcija drž. žel. v Ljubljani priznala, da ni dejanske potrebe za te naprave pri D. M. v Polju, ker znaša razdalja med D. M. v Polju in Zalogo le 1,5 km, se je nekaterim zahotelo po izvečenem tiru. Komisijski stroški in izdelava teh načrtov je stala 1040 Din 50 p. Nikdar pa ni župan prebral, kaj je komisija sklenila, niti na ponovno mojo za-

htevo na tej seji. Opozorjen po šefu finančnega oddelka Janezu Kuharju sem navajal, da je bilo izplačano občinskemu tajniku Din 4973,50 nagrade za nadure. Načrti zidarskega mojstra Ferenc, ki so znašali 8200 Din, so postali brezpredmetni in so se zavrgli, ker je bila gradnja občinskega doma poverjena nekemu Mavriču. Dasi ima občina občinskega tajnika, dobro pismenega slugo in župana in v najnovejšem času celo žensko pisarniško moč, so se oddali prepisi in splošni pogoji za oddajo pri zgradbi občinske hiše nekemu Zdravku Novaku. Dalje se je nabavilo v županovi sobi in v sejnem prostoru četrto dragih lestencev. Vse to v času, ko so občani težko obremenjeni. K točki radi nakupa zemljišča za zaloško šolo, ki jo predvideva kr. banska uprava, se je oglašil občinski blagajnik in kmetijski strokovnjak Hlešč, ki je rekel, da se je pri zadnjem obisku v Sloveniji izjavil ministrski predsednik general P. Živković sledeče: »Ako nimaš novaca, nemoj da radiš«, s čimer je padla ta točka dnevnega reda zaenkrat v vodo. — Ciril Požar, občinski svetovalec.

Liboje pri Petrovčah

Ustanovitev podružnice »Svobode«. V prijazni dolinici, obdani s smrekovimi gozdovi poraščenimi vrhovi, se nahaja keramična industrija in dva mala rudnika. Delavstvo teh podjetij se ni brigalo za nobeno pravo organizacijo, temveč je spalo že več let pravo spanje pravičnega. Toda razvoj kulturnega napredka je segel tudi v to zakotno dolinico ter probudil par sodrugov. Le-ti so se zavzeli za ustanovitev podružnice »Svobode«, katere bode ustanovljena v najkrajšem času. Pripravljalni odbor je šel še dalje ter ustanovil takoj pevske odseke podružnice, kateri se je pod vodstvom agilnega in neumornega pevovodje s. Roterja izvežbal v tem kratkem času toliko, da že priredi v nedeljo, dne 31. maja ob 4. uri popoldne na vrtu Ivana Škoberne v Libojah svoj prvi pevske koncert s sodelovanjem pevskega oddelka podružnic »Svobode« iz Celja in Zabukovce. Spored: Pevski odsek Liboje nastopi s sledečimi točkami: J. Aljaž: »Triglav«, Hrab. Volarič: »Večer«, Emil Adamič: »Vasovalec«, Avg. Leban: »Podoknica«, A. Foester: »Planinska«, Zor. Prelovec: »Škrjančuk«. Pevski odsek Zabukovca: Oskar Dev: »Hrepenje«, Radko Gobec: »Tam na vrtu«, Dr. A. Dolinar: »Pred nočjo«, Zor. Prelovec: »Jaz bi rad rudečih rož«, Josip Scheu: »Vzbujenje duhov«, A. Medved: »Ljubezen in pomlad«, Pevski odsek Celje: H. Riva: »Dani se«, Zor. Prelovec: »Hišica pri cesti« stoji, ruska narodna: »Dvanajst razbojnikov«, Mat. Hubad: »Moja kosa je križavna«, Jos. Ipavec: »Jutro«, Gj. Eisen-

huth: »Pevska sloga«, Ciril Pregelj: »Men vse jedno je«, »Ledik stan«, »Moj očka ima konjiča dva«, V. Novak: »Sanak spava«, Oskar Dev: »Jegerle«, Ciril Pregelj: »Delavska pesem«.

Po koncertu prosta zabava in ples. V slučaju slabega vremena se prireditelji preloži na prihodnjo nedeljo. Ta prireditelj pomeni za Liboje velik korak naprej na kulturnem polju. So pa tudi ljudje pri nas, katerim ne ugaja, da se ustanovi pri nas »Svoboda«, kajti kakor hitro so zaznali za pokret naših sodrugov, so hitro ustanovili neko mešano lastno društvo za — konkurenco. Toda sodruzi v Libojah, ne strahite se ovir in zaprek, katere vam nastavlja, bodite agilni ter pridno nabirajte člane za vašo »Svobodo«, da postane močna in vztrajna postojanka v vašem kraju za razvoj in organiziranje še danes nezavednih delavcev. Sodrugi, le naprej, bodite močni in vztrajni, v skupnosti je moč! I. Z.

Razno.

Jezuiti bodo vendarle morali zapustiti Španijo. Barcelonska občina je sklenila izgnati jezuite. Jezuiti so sicer proti izgonu protestirali, toda obenem so pa le svoje punkelčke povezali ter že do malega odšli. Jezuiti se dobro zavedajo, da jih ljudstvo sovraži, za kar se oni toliko časa niso zmenili, dokler jih je ščitil kralj. Toda kam sedaj? Malo so se fratri pomišljevali in že so jo pogruntali, da današnja Avstrija, čeprav republika, vendarle še vedno nudi varen kotiček, če že ne na Dunaju, pa v sveti deželi Tirolski. In tamkaj so baje že vse pripravili za španske jezuitske emigrante!

Banditska nasilja. Iz New Yorka zopet poročajo o senzacionalnem umoru znanega zdravnika dr. Jos. Th. Longhina, ki so ga roparji ustrelili v mestnem delu Brooklyna. Truplo so našli v zgodnjih urah v zdravniškem avtomobilu preluknjano od številnih strelcev. Zdravnik je bil hišni zdravnik mnogih milijonarjev in je veljal za bogataša. — Najbrž so roparji sami klicali zdravnika v nočnem času ter ga tako zvalili na prosto. Ne ve se še, da li je šlo za rop ali maščevanje.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Otroške kolonije.

Strokovna komisija je vpostavila z Zvezo delavskih žen in deklet odbor, ki naj poizkusi letos organizirati otroške kolonije. S tem bi se nudil delavskim otrokom prijeten odih, razvedrilo in bivanje v prosti naravi.

Preskrbljeno je že vse glede prenočišč, hrane, izletov, kopanja in vodstva takih kolonij v Kranjski gori in v Šoštanju.

Starši, ki žele svojim otrokom dati možnost, da se okrepijo, naj takoj, ko prečitajo to obvestilo, javijo Strokovni komisiji v Ljubljani, Miklošičeva cesta (poštni predal 290) svoj naslov in ime otroka ter njegovo starost.

Če se zbere najmanj 20 otrok, se otroška kolonija ustanovi in otroke pošlje v eno izmed zgoraj navedenih letovišč, kjer bodo oskrbljeni z vsem in pod zanesljivim nadzorstvom in varstvom.

Pogoji so: Vsak otrok mora imeti s seboj 1 odejo, 1 rjuho, 2 brisalki in dvojno perilo.

Za vsakega otroka imajo starši prispevati Din 200.— za dobo treh tednov.

Podružnice strokovnih organizacij imajo možnost, s tem pomagati otrokom tega ali onega člana, ki sam ne zmore, da bi poslal otroka v otroško kolonijo.

Akcija odbora pri Strokovni komisiji je velikega pomena in upamo, da jo bodo razumele vse podružnice in vsi strokovni funkcionarji ter delavski zaupniki.

Zidajmo, kakor zidajo drugi!

Prijave je poslati najpozneje do 15. junija 1931.

Odbor za otroške kolonije pri Strokovni komisiji.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb,
Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se pred ponaredbami!

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna
cena
50
Pazite
na gornjo ceno

Popravila ur

srebrnine,
kakor tudi
gramofonov
najboljše, hi-
tro in poceni

M. JLGGER-JEV SIN
URAR
Maribor, Gosposka 15

Pristopajte k
zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din,
delež 125 Din. Vsak de-
lavac, delavka naj sma-
tra za svojo dolžnost da
bo član te delavske
zadruge.

**Kupujte svoje
potrebščine
pri naših
inseren-
tih.**

Litro se en zvezek!

od
Papirnice

Ljudske tiskarne
Šlomškov trg 6

JAKOB KOVAČ, Celje,

diplom. krojaški salon,

Razlagova ul. 6, blizu Delavske zbornice
priporoča svoje izdelke na mero in sicer vse vrste oblek za
gospode, dečke in turiste. Oglejte si izložbo. Za člane
„Prijatelji prirode“ 10% popust.

Moč

močne mišice, mirni živci in ravnotežje v organizmu
razvijajo v človeku ono samozavest in delavno voljo, ki
ga usposablja za izredne napore današnjega načina
živovanja. Izrabljene sile se morajo nadomestiti pri
telesnih in duševnih naporih. Če nimate svoje ude pred
počitkom s par kapljicami pristnega

„Diana“, franc. žganja

si zagotovite mirno in osvežujoče spanje, zbuditi se bote
zjutraj odpočiti in bode opravljati lahko in brez utruje-
nosti svoje delo. Mnogi ulivajo v vodo za umivanje in
kopanje par žlic „DIANA“ francoskega žganja, kar
stori dobrodejen občutek.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših trgovinah
Cena: Mala stekl. Din 10.—, srednja Din 26.—, velika Din 32.—.
Pazite in prepičajte se, da dobite „DIANA“, ker se ponareja!

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg 6.